

จุดที่มีเครื่อไม้ไผ่ด้านในพบภาพเขียนอีก 2 ภาพ อยู่ข้างๆเครื่อไม้ไผ่ สามารถมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจน

ถ้าศรีโสภณจัดได้ว่าเป็นถ้ำที่มีความสวยงามมาก จากการบอกเล่าของชาวบ้านพบว่าในอดีตถ้ำแห่งนี้สามารถเดินผ่านทะเลออกไปอีกภูเขาหนึ่งได้ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำจากลำห้วยที่ไหลผ่านทะเลถ้ำมา หากปีไหนน้ำมากจะพัดพาหินทรายมาปิดบริเวณเส้นทางในถ้ำทำให้ไม่สามารถเดินทางทะเลไปยังอีกด้านหนึ่งได้ เส้นทางเดินเข้าถ้ำมีลำห้วยขนาดเล็กและมีน้ำไหลตลอดปี ทั้งสองข้างทางเดินมีความร่มรื่น บริเวณปากถ้ำเป็นพื้นที่ที่สวยงามมาก มีแอ่งน้ำและตกลงเหมือนเป็นน้ำตกขนาดเล็กๆ บริเวณปากถ้ำด้านบนยังมีถ้ำเล็กๆอีกหนึ่งแห่งซึ่งต้องทำบันไดไต่ขึ้นไป ถ้าศรีโสภณนับว่าเป็นถ้ำที่งดงามอีกถ้ำหนึ่งและมีทำเลที่ตั้งติดกับถนนเส้นทางการสัญจรผ่านไปมาของชาวบ้านตำบลนาปู่ป้อมในการเดินทางมาติดต่อราชการหรือค้าขายในตัวอำเภอปางมะผ้า

3. อำเภอปาย : เส้นทางบ้านเมืองน้อย – ห้วยปาย

เส้นทางเมืองบ้านน้อย – ห้วยปาย

การสำรวจเส้นทางพื้นที่บ้านเมืองน้อย-บ้านห้วยปาย เนื่องจากในพื้นที่นี้ได้รวมกันกับบ้านห้วยเฮี้ยะ บ้านเมืองน้อย บ้านกัวหน่อ บ้านห้วยปาย ดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ของตนเอง

การเดินทางสำรวจเริ่มต้นตั้งแต่เดินทางออกจากอำเภอปายไปยังเขตพื้นที่ตำบลเวียงเหนือผ่านบ้านตาลเจ็ดด้น จากบ้านตาลเจ็ดด้นไปถึงบ้านห้วยปายเส้นทางจะเป็นถนนลูกรัง ระยะทางประมาณ 24 กิโลเมตรใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง จึงถึงบ้านห้วยเฮี้ยะ บ้านห้วยเฮี้ยะเป็นหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นปี พ.ศ. 2507 เป็นหมู่บ้านชนเผ่ากะเหรี่ยง ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คือ ทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ มีประเพณีที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาของชุมชน คือ การมัดมือ ซึ่งจะทำการปีละ 2 ครั้ง

บ้านห้วยเฮี้ยะตั้งอยู่ในลุ่มน้ำปายเป็นชุมชนที่เริ่มมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 มีเป้าหมายเพื่อเป็นการหาทางออกในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวร่วมกัน ในการที่จะสื่อความหมายให้กับคนต่างถิ่นได้เข้าใจเรื่องวิถีชีวิตของชนเผ่ากะเหรี่ยงที่ดำเนินชีวิตอย่างสอดคล้องและอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บ้านห้วยเฮี้ยะเป็นชุมชนที่ยังคงยึดถือการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมของชนเผ่าอย่างเคร่งครัด การปลูกสร้างบ้านเรือน ยังคงมีเอกลักษณ์แบบดั้งเดิมและสวยงาม และเน้นให้นักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาวัฒนธรรมได้เรียนรู้การทำนา ทำไร่ข้าว การจับปลาด้วยมือเปล่าซึ่งเป็น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากวิถีชีวิตแล้วยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ คอยูง ซึ่งตั้งอยู่ด้านหลังของหมู่บ้าน เส้นทางขึ้นสู่คอยูง ระหว่างทางจะพบพืชสมุนไพรหลายชนิด เช่น ต้นยุง (ซึ่งเป็นชื่อเรียกของคอย) กล้วยไม้ป่าพันธุ์หายากหลายหลากชนิด และเลยถัดจากบ้านห้วยเฮี้ยะ ขึ้นไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตรจะถึงบ้านเมืองน้อย ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่เป็นชุมชนกะเหรี่ยง

บ้านเมืองน้อยตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลเวียงเหนือ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประวัติความเป็นมาในการสร้างหมู่บ้านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2456 ซึ่งมีชาวชาวกะเหรี่ยงจำนวนหนึ่งได้อพยพมาจากอำเภอเชียงดาว อำเภอแม่แตงและอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่หมู่บ้านเมืองน้อย เนื่องจากเป็นที่ราบใกล้กับแม่น้ำปาย เมื่อเดินทางผ่านหมู่บ้านเมืองน้อยไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตรมาถึงหมู่บ้านกั่วหน่อ

บ้านกั่วหน่อ ตั้งชื่อตามลำห้วยเล็ก ๆ ซึ่งเรียกว่า ห้วยกั่วหน่อ ประกอบอาชีพในการทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ มีประเพณีหลักของชุมชน คือ การมัดมือปีละ 2 ครั้ง บ้านกั่วหน่อมีระบบในการจัดการน้ำที่ดี มีแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ คอยูงเจดีย์ ซึ่งมีเจดีย์เก่าแก่สร้างไว้อยู่บนยอดคอยูงสูงเหนือหมู่บ้าน

บ้านกั่วหน่อตั้งอยู่ในลุ่มน้ำปายอยู่ห่างจากบ้านเมืองน้อย ประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นชุมชนที่เริ่มต้นมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านกั่วหน่อ เป็นการหาทางออกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันและมีกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสมดุลทางธรรมชาติ และการสื่อความหมายให้กับคนต่างวัฒนธรรมเข้าใจเรื่องวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติอย่างมีความประสานกลมกลืนและมีความสมดุล

เมื่อเดินทางต่อไปจะพบคอยูงเจดีย์ ซึ่งตั้งอยู่ยอดคอยูงสูงเลยหมู่บ้านกั่วหน่อขึ้นไประหว่างเส้นทางไปผ่านโรงไฟฟ้าพลังน้ำ เป็นซากเจดีย์เก่าแก่เชื่อกันว่าสร้างมาแต่สมัยสร้างเมืองน้อยของชนชาวละว้า ทั้งยังเป็นเส้นทางเดินป่าขึ้นสู่คอยูงเจดีย์เหนือหมู่บ้าน ระหว่างเส้นทางจะพบพืชสมุนไพรที่น่าสนใจหลากหลายชนิด ซึ่งชุมชนได้มีการวางระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

หลังจากออกจากบ้านกั่วหน่อขับรถผ่านโรงไฟฟ้าพลังน้ำจากเขื่อนห้วยน้ำปายและขับรถขึ้นไปยังหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ซึ่งเส้นทางช่วงนี้คนขับรถต้องมีความชำนาญทาง หรือผู้นำทางในการเดินทางควรใช้รถจี๊ปขนาดเล็ก เนื่องจากต้องไต่เขาบนเส้นทางแคบ ๆ ระยะทางประมาณ

10 กิโลเมตร จะถึงหมู่บ้านห้วยปาย บ้านห้วยปายก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2460 ซึ่งเป็นชนเผ่ามูเซอที่ ย้ายมาจากบ้านแสนคำลือ ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชุมชนบ้านห้วยปายมีระบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของหมู่บ้าน เป็นการหาทาง ออกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันและมีกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความสมดุลทางธรรมชาติ และการสื่อ ความหมายให้กับคนต่างถิ่นได้เข้าใจเรื่องชาวมูเซอแดงซึ่งดำรงวิถีชีวิตอยู่อย่างแบบอนุรักษ์และ ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่น่าสนใจของชนเผ่ามูเซอแดง คือ เทศกาลกินวอปีใหม่ เป็นประเพณีวัน ขึ้นปีใหม่ของชาวมูเซอแดงบ้านห้วยปาย พิธีกรรมจะมีขึ้นเป็นเวลา 7 วัน 7 คืน กลางคืนสมาชิกทั้ง ชุมชนจะมารวมเต้นจะคี ซึ่งเป็นการเต้นเพื่อต้อนรับพระเจ้า ประเพณีนี้จะจัดขึ้นในช่วงเดือน มีนาคม

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

การสำรวจเส้นทางพื้นที่บ้านเมืองน้อย-บ้านห้วยปาย เนื่องจากในเขตพื้นที่หมู่บ้านเมือง น้อยได้มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการอบรมคนในชุมชน 4 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้าน ห้วยเฮี้ยะ บ้านเมืองน้อย บ้านกัวหน่อและบ้านห้วยปาย แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เส้นทางสำรวจนี้ คือ

1. น้ำตกสองเมือง มีความสูงประมาณ 20 เมตร เป็นน้ำตกที่อยู่เขตรอยต่อของอำเภอเวียง เหว่ง จังหวัดเชียงใหม่กับอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เอกลักษณ์และวิถีการดำเนินชีวิต เช่น การสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมของชนเผ่า กะเหรี่ยงและมูเซอแดง รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่าตามฤดูกาล เช่น ประเพณีกินวอ
3. มีท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสามารถมีกิจกรรมเดินป่า ชมธรรมชาติของต้นน้ำปาย

4. อำเภอบุณยวม : เส้นทางบ้านต่อแพ – ประตุมือง

เส้นทางสำรวจบ้านต่อแพ – ประตุมือง

บ้านต่อแพตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลแม่เงา อำเภอบุณยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประวัติความเป็นมา คือ แต่เดิมพื้นที่แห่งนี้ยังไม่มีชื่อเรียกกันแต่มีความอุดมสมบูรณ์ ต่อมาได้มีชาวบ้านขุนยวม บ้านเมืองปอน และบ้านใกล้เคียงเข้ามาจับจองพื้นที่ทำกิน จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านขึ้นครั้งแรกว่า “บ้านหลวง” ต่อมาชาวบ้านจึงพยายามหาแหล่งจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร จึงได้ตัดไม้ไผ่มาผูกเป็นแพเพื่อบรรทุกผลิตผลทางการเกษตร ไปจำหน่ายที่เมืองขุนยวม (อำเภอแม่สะเรียงปัจจุบัน) โดยล่องลงไปตามแม่น้ำยวม จึงได้เปลี่ยนชื่อบ้านมาเป็น “บ้านต่อแพ” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2449 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 300 กว่าครัวเรือน ประมาณ 1,000 กว่าคน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่ยึดมั่นในการดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด

การเดินทางสำรวจเส้นทางโดยเริ่มต้นจากที่อำเภอบุณยวม เข้าสู่บ้านต่อแพผ่านทางสนามบินเก่าเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 และเดินทางต่ออีกประมาณ 20 กิโลเมตร ถึงบ้านประตุมือง ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ก่อตั้งมาประมาณ 140 ปี เป็นหมู่บ้านชาวไทยใหญ่ มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 90 กว่าครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรและรับจ้างทั่วไป ในอดีตบ้านประตุมืองเป็นทางผ่านและเป็นที่พักของขบวนช้างที่ไปทำไม้และลากซุงในการติดต่อค้าขายกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านว่า “ประตุมือง” นั้น สันนิษฐานว่า เดิมหมู่บ้านนี้เป็นเส้นทางหรือเป็นประตูไปสู่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน

จากบ้านประตุมืองเดินทางไปอีกประมาณ 7 กิโลเมตร ถึงด่านป่าไม้และเป็นทางแยกไปเขตชายแดนและบ้านห้วยต้นนุ่น การเดินทางไปยังเขตชายแดนนั้นเส้นทางไปลำบากมากเป็นเหมือนเส้นทางเกวียน ต้องใช้รถขับเคลื่อน 4 ล้อ หลังจากขับรถลงเขาที่ลาดชันจะเป็นเส้นทางที่ต้องขับรถไปในลำห้วยไม่มีถนน ใช้เวลาขับรถในห้วยและปีนขึ้นโขดหินบ้างเป็นบางครั้งต้องขับไปอย่างช้าๆ มีระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร แต่การเดินทางต้องใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง จึงถึงค่ายทหารพรานของไทย ซึ่งคอยดูแลความปลอดภัยในการเดินทางเข้าออกจากประเทศไทยไปประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ ผู้วิจัยและคณะได้สอบถามจากทหารพรานที่ประจำการอยู่

ทราบว่า ถ้าเป็นช่วงฤดูหนาวและฤดูร้อนจะมีพ่อค้าแม่ค้ามาขนสินค้าผ่านช่องทางนี้เป็นจำนวนมาก

สภาพทั่วไปของพื้นที่เขตแดนและการเดินทาง ค่ายทหารพรานตั้งอยู่ที่ชายแดน และมีด่านทหารประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามที่ตั้งอยู่ห่างออกไปประมาณ 5 กิโลเมตร ในพื้นที่ของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีชุมชนชาวไทยใหญ่ (แต่เป็นรัฐกระเหรี่ยงแดง) คือ บ้านน้ำนาง บ้านหลวงและบ้านกลางเป็นหมู่บ้านใหญ่ และ ถัดไม่กี่กิโลก็เป็นที่ตั้งของอำเภอแม่แจ่ม ในปัจจุบันมีการสร้างเส้นทางจากบ้านประตูเมืองไปสู่เขตชายแดนนี้แต่ยังสร้างไม่เสร็จ หากสร้างเสร็จคาดว่าจะจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการค้าชายแดนและมีการเดินทางผ่านไปมาของประชาชนสองประเทศเหมือนกับช่องการค้าชายแดนอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

เส้นทางสำรวจบ้านต่อแพ – ประตูเมืองเส้นทางนี้มีแหล่งท่องเที่ยว คือ

1. กิจกรรมเดินป่า (ทัวร์ป่า) ซึ่งมีสภาพป่าและลำห้วยโป่งที่สมบูรณ์มาก
2. กิจกรรมกลุ่มออฟโรด (Adventure) ช่วงระหว่างบ้านประตูเมืองถึงด่านทหารพราน
3. การท่องเที่ยวเกี่ยวกับการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยม

เวียดนามบริเวณช่องทางด่านทหารพราน (หากมีการเปิดช่องทางการค้าชายแดนอย่างเป็นทางการ)

5. อำเภอแม่ลาน้อย : เส้นทางแม่โถ – แม่ลา

การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางบ้านแม่โถ-แม่ลา

บ้านแม่โถตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลแม่โถ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประวัติความเป็นมา คือ บ้านแม่โถตั้งขึ้นเมื่อใดและเป็นผู้ก่อตั้งนั้นไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัด จากคำบอกเล่าสืบต่อ ๆ กันมาว่า บรรพบุรุษของหมู่บ้านก่อนจะมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในที่แห่งนี้ ได้มีการอพยพโยกย้ายชาวบ้านไปมาติดต่อกันมาถึง 4 ครั้ง เนื่องจากมีความเชื่อเรื่องภูตผีว่าหากอยู่ในที่แห่งเดียวนานๆ จะเกิดโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ นานา หรือผีไม่พอใจจะทำให้คนในหมู่บ้านมีอันเป็นไปถึงแก่ชีวิต และอีกสาเหตุหนึ่ง คือ ต้องการโยกย้ายพื้นที่ทำกิน ซึ่งจะต้องมีการหาที่ทำกินใหม่ บรรพบุรุษของชาวบ้านแม่โถเป็นชาวกะเหรี่ยง ซึ่งอพยพมาจากพื้นที่ในอำเภอขุนยวมและตำบลแม่ลาหลวง

สำหรับชื่อหมู่บ้านแม่โถเป็นการเรียกชื่อตามสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ คือ บ้านหัวแม่โถ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บนสุดใกล้กับต้นน้ำห้วยแม่โถที่ไหลผ่าน ถัดมาเป็นแม่โถกลางและบ้านแม่โถใต้ตามลำดับหมู่บ้าน เป็นชุมชนที่นับถือศาสนาคริสต์ มีชาวบ้านอาศัยอยู่ประมาณ 126 กว่าครัวเรือน และมีประชากรประมาณ 871 คน

บ้านแม่โถตั้งอยู่บนเส้นทางระหว่างอำเภอขุนยวมและอำเภอแม่ลาน้อยจากตัวจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปจังหวัดเชียงใหม่โดยเส้นทางสายใต้ (ผ่านอำเภอขุนยวม แม่ลาน้อยและอำเภอแม่สะเรียง) เส้นทางเข้าสู่บ้านแม่โถซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 7 กิโลเมตร จะถึงบ้านแม่โถกลางตลอดเส้นทางก่อนถึงหมู่บ้านจะเต็มไปด้วยป่าและหุบเขาที่สวยงามมากมีลำห้วยแม่โถไหลตามภูเขาและทุ่งนาตามที่ราบของลำห้วย ตลอดเส้นทางเข้าบ้านแม่โถเป็นถนนลาดยางอย่างดี ในตำบลแม่โถประกอบด้วยหมู่บ้านหัวแม่โถ บ้านผาแดง บ้านแม่อุ้มพาย บ้านแม่จ้อ บ้านห้วยไม้ซาง ซึ่งเป็นชุมชนชาวกะเหรี่ยง ส่วนบ้านห้วยผึ้งใหม่นั้นเป็นชุมชนชาวม้ง เป็นชุมชนดั้งเดิมที่นับถือผี ปัจจุบันนับถือศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธ ลักษณะชุมชนและที่ตั้งนั้นสวยงามมากทั้งรูปแบบการก่อสร้างบ้านทั้งที่ตั้งทำเลที่มีภูมิประเทศสวยงามมาก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและบ้านห้วยผึ้งได้เป็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เส้นทางนี้สามารถติดต่อได้หลายเส้นทาง เช่น แม่โถ แม่ลา และยังคงเดินทางสู่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ได้

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่

แหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางบ้านแม่โถ-แม่ลา นี้มีแหล่งท่องเที่ยว คือ เส้นทางท่องเที่ยวย่อยที่แยกจากเส้นทางหลวงหมายเลข 108 ระหว่างอำเภอขุนยวมกับอำเภอแม่ลาน้อย โดยแยกทางเข้าสู่ตำบลแม่โถถึงบ้านห้วยฝั้งและทะลุผ่านมายังบ้านห้วยลา ซึ่งระหว่างทางมีความสวยงามของชุมชน สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เช่น น้ำตกแม่อุ่มพาย น้ำตกห้วยฝั้ง น้ำตกแม่นาจาง น้ำตกห้วยหน้าผา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวของตำบลแม่โถ

6. อำเภอแม่สะเรียง : เส้นทางเสาหิน

การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางเสาหิน

อำเภอแม่สะเรียงเป็นอำเภอใหญ่และเก่าแก่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในอดีตมีชื่อเรียกว่า “เมืองยวม” เป็นการตั้งชื่อตามแม่น้ำที่ไหลผ่าน ซึ่งชุมชนเมืองยวมนี้ได้ก่อตั้งขึ้นมาไม่น้อยกว่า 500 ปี และยังเป็นเมืองหน้าด่านของอาณาจักรล้านนา ต่อมาปี พ.ศ. 2443 ทางกรมได้ยกฐานะเป็นอำเภอ เรียกว่าเป็นอำเภอเมืองยวมและในปี พ.ศ. 2467 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอแม่สะเรียง

บ้านเสาหิน

บ้านเสาหินตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นหมู่บ้านที่เป็นด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ อยู่ห่างจากตัวอำเภอแม่สะเรียงประมาณ 9 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมดอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าและเขตอุทยานสาละวิน ถูกจัดให้เป็นป่าต้นน้ำโซน A1 มีลำห้วยหลายสายไหลผ่าน

สภาพพื้นที่บ้านเสาหินตั้งอยู่ในเขตป่า มีการแบ่งเขตการดูแลออกเป็น 3 หน่วยงาน คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน เขตป่าอุทยานแห่งชาติสาละวินและเขตป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เส้นทางสำรวจโดยทั่วไปป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์เป็นอันมาก มีไหลผ่านหลายสาย

การเดินทางเข้าสู่หมู่บ้านเสาหินเป็นไปด้วยความลำบาก เนื่องจากสภาพของเส้นทางเป็นถนนดินลูกรังบางช่วงตัดลำห้วยไหลผ่านและใช้ลำห้วยเป็นเส้นทางเนื่องจากเส้นทางที่เป็นถนนจริงยังไม่ถึงบ้านเสาหิน ถนนที่เชื่อมต่อบ้านกาศกับตำบลเสาหินใช้เส้นทางของ รพช. 4044 ซึ่งมีความยาวเพียง 44 กิโลเมตร เท่านั้น ต่อจากนั้นเส้นทางจะเป็นถนนลูกรัง มียานพาหนะบรรทุกสิ่งของหนักส่งผลให้พื้นถนนชำรุดและเป็นหลุมเป็นบ่อ และจะแปรสภาพเป็นถนนโคลนดินแดงในช่วงฤดูฝน ประกอบกับเส้นทางดังกล่าวมีการสัญจรของรถบรรทุกหนักส่งผลให้พื้นถนนดินชำรุดเป็นหลุมลึก พาหนะที่ใช้ต้องมีลักษณะพิเศษชนิดรถยนต์ขับเคลื่อน ด้วย 4 ล้อ (โฟลวินไดร์) จึงจะไปสู่บ้านเสาหินได้

เมื่อออกเดินทางจากตัวอำเภอแม่สะเรียงไปตามถนนเส้นบ้านกาศ – เสาหิน ตามถนนดินลูกรังใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง จะถึงบ้านโซพอซึ่งเป็นหมู่บ้านทางผ่านไปยังบ้านเสาหิน บ้านโซพอเป็นหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงขวามีประชากรประมาณ 90 หลังคาเรือน ยังทำอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก ในชุมชนแห่งนี้ยังนับถือผีและมีความเชื่อแบบดั้งเดิม หลังจากนั้นขับรถไปประมาณ 1 ชั่วโมง เดินทางมาถึงหมู่บ้านแม่เจ ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวไทยใหญ่ แต่โดยภูมิสภาพ

โดยทั่วไปยังมีความสมบูรณ์และงดงามมาก หลังจากบ้านแม่เจก็จะขับรถตามลำห้วยสู่หมู่บ้านศาลาเชียงทองใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งเป็นชุมชนที่มีชาวไทยใหญ่กับชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ด้วยกัน หลังจากเดินทางผ่านบ้านศาลาเชียงทองไปประมาณครึ่งชั่วโมงก็จะถึงบ้านเสาหิน

บ้านเสาหินมีประชากรจำนวน 386 คน ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ปลูกข้าวไร่หมุนเวียน และทำนาดำและอาชีพรองลงมา คือ การเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย สุกร ไก่ เป็นต้น และมีอาชีพเสริม คือ การรับจ้างต้อนวัว ควาย จากเขตรอยต่อประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ หมู่บ้านแห่งนี้ยังเป็นที่พักสินค้าและพ่อค้าที่มาซื้อสินค้า เช่น โค กระบือ เป็นต้น ก็จะต้องนำมาพักที่หมู่บ้านนี้ก่อนนำเข้าประเทศไทยผ่านทางอำเภอแม่สะเรียง ต่อไป

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

1. เป็นเส้นทางของนักท่องเที่ยวประเภทออฟโรด (Adventure) และกิจกรรมทัวร์ป่าเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ห้วยหินลาย ห้วยแม่สอง ห้วยกุ่มอง ห้วยกู่แง ห้วยแม่เหลอ ห้วยอิหลู่ ห้วยผาแดง ห้วยแม่แต๊ะ ห้วยแม่แซ่ ห้วยแม่เจ ห้วยแม่ป้อน ห้วยป่าเป้า ห้วยแม่ต๊อบ ห้วยแม่พะ ห้วยแม่โอมป๊ะและห้วยปู่
2. ด้านการค้าขายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ บริเวณช่องทางด่านบ้านเสาหินสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชายแดนได้

7. อำเภอสบเมย : เส้นทางแม่สามแลบและเส้นทางแม่น้ำเงา - บ้านอุมโล๊ะ

เส้นทางแม่เงา – บ้านอุมโล๊ะ

อุทยานแห่งชาติแม่เงา อยู่ห่างจากตัวอำเภอสบเมย ประมาณ 15 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 257,650 ไร่ และติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก มีลักษณะพื้นที่สูงชัน มียอดเขาสูงหลายแห่งอยู่ในอุทยานฯ เช่น ยอดเขาคอยปุยหลวง คอยเซอเทอถู่ คอยคุยหลวง เป็นต้น และมีแม่น้ำเงาไหลผ่าน ปัจจุบันเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เป็นที่ประชุมสัมมนา หรือเป็นที่เข้าค่ายพักแรมของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ

เส้นทางการเดินทางสู่บ้านอุมโล๊ะหรือบ้านนาคอยเริ่มต้นจากที่อุทยานแห่งชาติแม่เงา โดยเดินทางเข้าไปผ่านอุทยานฯ ตามถนนแม่เงา-อุมโล๊ะ เรียบริมแม่น้ำเงาไปจะเป็นถนนลูกรังแคบๆ คดเคี้ยวตามหุบเขา เมื่อเดินทางมาได้ประมาณ 30 นาที จะถึงหมู่บ้านหลุย ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเงา และมีลำห้วยน้ำหลุยไหลมาบรรจบกันกับแม่น้ำเงา บ้านหลุยเป็นชุมชนเผ่ากะเหรี่ยงขาว นับถือศาสนาคริสต์ มีประมาณ 30 ครัวเรือน เป็นหมู่บ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์มากและชาวบ้านให้ความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากเนื่องจากเคยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาหลายครั้ง

หลังจากผ่านบ้านหลุยมาจะพบกับบ้านเล็กๆ ซึ่งเป็นบ้านบริวารของบ้านหลุย ณ ที่บ้านแห่งนี้มีแหล่งน้ำมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ น้ำตกใต้ดิน ซึ่งมีเสียงน้ำไหลภายใต้ก้อนหินที่ตั้งอยู่ จากน้ำตกใต้ดินต่อไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตร มีถ้ำปลา ซึ่งจะเดินลึกเข้าไปประมาณ 1 กิโลเมตร เส้นทางที่เดินไปยังถ้ำปลาต้องเดินไปตามลำห้วยเล็กๆ จะมีแอ่งน้ำเล็กๆ บริเวณถ้ำปลาจะมีแอ่งน้ำขนาดเล็กอยู่ก้อนหินและมีน้ำไหลออกมาจากรูถ้ำเล็กๆ ภายใต้ก้อนหิน มีปลาพรวงเป็นจำนวนมากออกมาว่ายอยู่ตามแอ่งน้ำ ชาวบ้านแห่งนี้ไม่กล้าจับปลาไปกินหรือจำหน่าย เพราะเชื่อว่าปลาผีเจ้าของคูแลรักษาของผีป่าผีคอย จากนั้นก็เดินทางต่อไปและเข้าสู่บ้านอุมโล๊ะหรือนาคอย

บ้านอุมโล๊ะตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลแม่สวด อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นหมู่บ้านของชุมชนชาวกะเหรี่ยง ตลอดเส้นทางจากอุทยานแม่เงาถึงบ้านอุมโล๊ะมีความสวยงามและมีสถานที่ท่องเที่ยวอีกเป็นจำนวนมาก เป็นหมู่บ้านชุมชนชาวกะเหรี่ยงอยู่ประมาณ 200 ครัวเรือน ตั้งชุมชนมากกว่า 150 ปี หลังจากพูดคุยกับชุมชนและหมู่บ้านทั่วไป ชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีความต้องการให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวมาก บ้านอุมโล๊ะหรือนาคอยห่างจากอุทยานแห่งชาติน้ำเงาประมาณ 35 กิโลเมตร บ้านอุมโล๊ะหรือนาคอยเป็นศูนย์กลางหมู่บ้านอื่นๆ ทั้งสามารถล่องเรือหรือเดินทางด้วยทางรถยนต์

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่

1. การล่องแก่งแม่น้ำเงา โดยเริ่มต้นจากบ้านอุมโล๊ะ - อุทยานแห่งชาติแม่เงา
2. น้ำตกใต้ดิน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าแปลกใจมาก
3. ถ้ำปลา
4. เส้นทางออฟโรดและกิจกรรมทัวรป่า

เส้นทางแม่สามแลบ

แม่สามแลบเป็นชื่อของหมู่บ้านซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำสาละวินอยู่ในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีระยะทางห่างจากตัวอำเภอสบเมยประมาณ 62 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 1194 เป็นหมู่บ้านที่มีชาวไทย ชาวเมียนมาร์และชาวอินเดียอาศัยอยู่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากของอำเภอสบเมย สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของลำน้ำสาละวินและฝั่งเมียนมาร์

บ้านแม่สามแลบมีความงดงามที่โดดเด่นทั้งลักษณะชุมชนทั้งที่ตั้งอยู่บนฝั่งน้ำสาละวิน จากการสำรวจจะพบว่าโดยสภาพทั่วไปทางธรรมชาตินับว่าสมบูรณ์ต่อการท่องเที่ยว ทั้งในรูปแบบของวิถีของชุมชนและการท่องเที่ยวทางน้ำ ซึ่งแม่น้ำสาละวินมีความงดงามมาก มีหาดทรายที่เป็นสีขาว หากลองเรือขึ้นด้านเหนือก็สามารถลองเรือขึ้นท่องเที่ยวหมู่บ้านท่าตาฝั่ง ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวกระเหรี่ยงที่ยังคงเก็บรักษาวัฒนธรรม ประเพณีอยู่แบบดั้งเดิม นอกจากนี้ระหว่างทางในการลองเรือยังสามารถแวะชมโรงพักประวัติศาสตร์ของบ้านท่าตาฝั่งที่ตั้งอยู่บนโขดหินริมแม่น้ำสาละวินมาก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่

1. เป็นกิจกรรมทัวร์ทางน้ำ เช่น ตกปลา การพักผ่อนตามชายหาดที่มีทรายขาวสะอาด

4. ตอบคำถามการวิจัย

1. แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอะไรบ้าง

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และขนบธรรมเนียมประเพณีของชนเผ่าต่าง ๆ โดยจำแนกเป็นอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

อนุสาวรีย์พญาสิงหนาทราชา วัดพระธาตุดอยกองมู หรือ วัดปลายดอย วัดหัวเวียงหรือ วัดกลางเวียง วัดจองกลาง วัดพระนอน วัดก้ำก่อ หนองจองคำ เขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังน้ำผาบ่อง บ่อน้ำร้อนผาบ่อง บ้านน้ำเพียงดิน เรือนประทับแรมโป่งแดง น้ำตกซูซ่า หมู่บ้านแม่วไมโครเวฟ (บ้านยอดดอย) วนอุทยานถ้ำปลา น้ำตกผาเสื่อ พระตำหนักปางตอง ฯลฯ

อำเภอปางมะผ้า

ถ้ำลอด ถ้ำผีแมนถ้ำผาเผือก ถ้ำผาแดง ถ้ำปางคาม ถ้ำซูซ่า ถ้ำผามอญ ถ้ำแม่ละนา ฯลฯ

อำเภอปาย

วัดกลาง วัดน้ำฮู น้ำตกหมอแปง น้ำตกแม่เย็น กองแลน โป่งน้ำร้อนท่าปาย โป่งน้ำร้อนเมืองแปง น้ำพุร้อนเมืองแปง น้ำพุร้อนโป่งร้อน หมู่บ้านมูเซอเยาโป เจดีย์พระธาตุแม่เย็น ห้วยจอกหลวง อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ฯลฯ

อำเภอขุนยวม

วัดต่อแพ ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นอำเภอขุนยวม ทุ่งบัวตองดอยแม่อูคอ อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ โครงการอนุรักษ์สัตว์ป่า – รักษาพันธุ์ไม้ น้ำตกแม่สุรินทร์ หนองเขียว น้ำตกแม่อูคอ บ่อน้ำร้อนหนองแห้ง ฯลฯ

อำเภอแม่ลาน้อย

ถ้ำแม่หุ บ่อน้ำร้อนแม่หุ น้ำตกดาวดิงส์ หมู่บ้านละว้า (ลัวะ) บ้านกะเหรี่ยงห้วยห้อม บ้านกะเหรี่ยงแม่สะก๊วะ ฯลฯ

อำเภอแม่สะเรียง

วัดกิตติวงศ์ วัดจองสูง หรือ วัดอุทธารมณฺ์ วัดศรีบุญเรือง วัดแสนทอง วัดจอมทอง ทุ่งดอกบัวตองคอยแม่หะะ บ้านกะเหรี่ยงพะมะลอ พระธาตุจอมมอญ ถ้ำเง้าอุทยานแห่งชาติสาละวิน ฯลฯ

อำเภอสบเมย

แม่สามแลบ บ้านแม่สามาหลวง ล่องแก่งแม่เงา น้ำตกแม่วิด อุทยานแห่งชาติแม่เงา ฯลฯ

2. มีพื้นที่ใดบ้างที่ยังไม่ได้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัยและคณะได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยเส้นทางที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการไปสำรวจสภาพพื้นที่จริงจำแนกเป็นอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

1. อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน : เส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน - นาปลาจาด - กาหาน - ห้วยผึ่ง -

นามน - ตลาดชายแดนและเส้นทางบ้านน้ำเพียงดิน

เส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน - นาปลาจาด - กาหาน - ห้วยผึ่ง - นามน - ตลาดชายแดน

เส้นทางบ้านทุ่งมะส้านถึงตลาดการค้าชายแดนมีถนนที่ตัดผ่านหมู่บ้านจำนวน 5 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านทุ่งมะส้าน บ้านนาปลาจาด บ้านกาหาน บ้านห้วยผ้างและบ้านห้วยผึ่ง แต่ละหมู่บ้านมีประวัติความเป็นมา สภาพพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่หมู่บ้านทุ่งมะส้าน

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่บ้านทุ่งมะส้าน คือ ถ้ำ (ยังไม่ได้ตั้งชื่อ)ซึ่งอยู่ฝั่งด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้านติดกับภูเขา ต้องใช้บันไดไต่ขึ้นไปมีความสูงชันเป็นที่อยู่อาศัยของฝูงค้างคาวเป็นจำนวนมาก (ปัจจุบันยังไม่ได้เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว)

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่หมู่บ้านนาปลาจาด

แหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านนาปลาจาดโดยลักษณะของชุมชนบ้านนาปลาจาดยังคงรูปแบบของชุมชนชาวไทยไว้อย่างดั้งเดิม อีกทั้งรูปแบบของสถาปัตยกรรมและวิถีความเชื่อยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดีนอกจากนี้ ยังมีอุตสาหกรรมครัวเรือนกระดาษสาและถ้ำปลาบ้านนาปลาจาด ซึ่งถ้ำปลาแห่งนี้มีบริเวณเป็นแอ่งน้ำ มีก้อนหินขนาดใหญ่ปิดบริเวณที่น้ำไหลออกมา ซึ่งมีปลาพรวง ที่หาดูได้ยากมาก มีลักษณะพิเศษ คือ มีลำตัวขนาดเล็กสีเหลือง

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่หมู่บ้านคาหาน

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของหมู่บ้านคาหาน คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในหมู่บ้านคาหาน มีสวนลื่นจำนวนมากตามไถ่เขาและทุ่งนาที่มีวิวทัศนังดงาม อีกทั้งยังมีประวัติของชุมชนคาหาน คือ เดิมทีเป็นแหล่งเก็บเสบียงของทหารไทยใหญ่(ขุนล่า) และคอกม้า ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของ โรงเรียนบ้านคาหาน ซึ่งตั้งอยู่บนเนินที่มองเห็นวิวทัศนังรอบบริเวณที่สวยงาม

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่บ้านห้วยผึ้ง

แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในบ้านห้วยผึ้ง คือ น้ำตกคลองลาน(ยังไม่ได้มีการสำรวจและเปิด เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ) ซึ่งตรงหน้าหมู่บ้านมีลำห้วยคลองลานไหลผ่านหมู่บ้าน มี ทัศนังที่สวยงาม ใช้เวลาในการเดินทางเรียบลำห้วยคลองลานขึ้นไปประมาณ 20 นาที จะถึง น้ำตกคลองลาน ซึ่งมีหลายระดับชั้น มีทัศนังที่สวยงามและร่มรื่น ก่อนถึงน้ำตกประมาณ 20 เมตร มีถ้ำป่าคำซึ่งภายในถ้ำมีน้ำไหลออกมาตลอดปี จากการเดินเข้าไปสำรวจในเบื้องต้น สภาพ ของถ้ำมีความสมบูรณ์มาก

นอกจากนี้เส้นทางบ้านห้วยผึ้งไปสู่บ้านนามน (ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์) ปัจจุบันเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดน จังหวัดแม่ฮ่องสอนมียุทธศาสตร์ในด้านการเปิดให้มี ตลาดการค้าชายแดนระหว่างบ้านห้วยผึ้งกับหมู่บ้านนามน(ปัจจุบันไม่มีตลาดเนื่องจากด่านตรวจ คนเข้าเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอนห้ามคนไทยเข้าออก จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวชายแดนขาด ความดึงดูดใจ) ซึ่งในอดีตเส้นทางแห่งนี้ เป็นเส้นทางในการสัญจรผ่านไปมาของชาวบ้าน โดยเฉพาะชนชาวไทยใหญ่ ซึ่งตั้งรกรากอยู่ระหว่างหมู่บ้านนามนและบ้านห้วยผึ้ง บ้านคาหาร บ้านนาปลาจาด ซึ่งชนชาวไทยใหญ่ได้อาศัยเส้นทางนี้ในการอพยพเดินทางเข้ามาตั้งรกรากอยู่ใน แผ่นดินไทย ทำให้ชาวไทยใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับชาวไทยใหญ่ในหมู่บ้านนามนของ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ ปัจจุบันยังมีชาวบ้านนามนเข้ามาซื้อของในบริเวณของ จังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ด่านศุลกากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอนทำรายได้ให้กับ จังหวัดเป็นอย่า

หากมองไปในอนาคตตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและการพัฒนาของระดับ จังหวัดแล้วถือได้ว่าเป็นโอกาสที่ดีที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะได้ถือโอกาสใช้เส้นทางนี้เป็นช่องทาง ในการค้าขายกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ เพราะเส้นทางจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเขา ไปถึงประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์โดยเฉพาะเมืองหลวงนั้นมีระยะทางใกล้กว่าการเดินทาง เข้าทางอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งอาจจะสร้างมูลค่าทางด้านการค้าขายระหว่างประเทศ ได้เป็นอย่างมาก

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางบ้านน้ำเพียงดิน

เส้นทางบ้านน้ำเพียงดินนี้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเดิมและในปัจจุบัน แต่การสำรวจเพื่อหาแหล่งท่องเที่ยวตามชายแดนและการท่องเที่ยวทางน้ำหรือการค้าเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมเพิ่มและให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าการเดินทางมาเที่ยวเมืองแม่ฮ่องสอนและในอนาคตคาดว่าจะมีการเปิดด้านการค้าชายแดนในบริเวณบ้านน้ำเพียงดิน

ในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวใหม่สามารถมีได้เฉพาะกิจกรรมการขับรถเที่ยวชมวิวริมแม่น้ำปายเส้นทางบ้านห้วยไม้เคื่อโงมซึ่งอยู่ตรงข้ามกับบ้านน้ำเพียงดิน สามารถมองเห็นบ้านกะเหรี่ยงคอยาว ซึ่งตั้งอยู่อีกฝั่งหนึ่งของแม่น้ำปาย แต่การท่องเที่ยวชายแดนในปัจจุบันไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ

2. อำเภอปางมะผ้า : เส้นทางบ้านกิดสามสิบและบ้านไม้ฆางหนาม-โถ้งสาแล

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางบ้านกิดสามสิบ

1. ถ้ำทราย เป็นถ้ำที่มีความสวยงามมากอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 2 กิโลเมตร
2. ถ้ำผีแมน เป็นถ้ำที่เก็บโครงกระดูกซึ่งมีอยู่ประมาณ 5 โลง ทำด้วยไม้สักและเจาะเป็นช่องมีฝาปิด
3. ถ้ำผาลงอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นถ้ำหินปูน ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยสวยงาม
4. เหวลึกหรือรูเหลา ซึ่งลึกลงไปในพื้นที่ดินมีจำนวนกว่า 30 แห่ง สามารถโหนตัวลงไปในพื้นที่ที่มีความลึกแตกต่างกันไปได้

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่บ้านไม้ฆางหนาม-โถ้งสาแล

เส้นทางระหว่างหมู่บ้านไม้ฆางหนามกับหมู่บ้านโถ้งสาแลที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจคือ ถ้ำศรีโสภณ ตั้งอยู่ละติจูดที่ 19 35' 35.8" องศาเหนือ ลองจิจูดที่ 98 06' 10.2" องศาตะวันออก มีความกว้างประมาณ 5 เมตร ภายในถ้ำเป็นห้องโถงใหญ่ กว้างประมาณ 40 เมตร ยาวประมาณ 50 เมตร เพดานสูง 20-40 เมตร จากการสำรวจ (บริษัท จีออกราฟฟิค ดีไซน์ จำกัด: 2538, หน้า 3-44) พบภาพเขียนซึ่งไม่สามารถระบุอายุว่าอยู่ในยุคใด จุดที่พบมีอยู่ 2 แห่ง คือ 1. บริเวณใกล้กับปากถ้ำเดินเข้าไปทางซ้ายมือจะพบภาพเขียนอยู่บริเวณผนังถ้ำสูงจากผนังถ้ำประมาณ 1.5-2.00 เมตร พบภาพเขียนอยู่ 4 จุด ภาพเขียนที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ส่วนอีก 3 ภาพไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นภาพอะไร ลักษณะของสีที่ใช้เขียนเป็นสีแดง 2. บริเวณกลางถ้ำ

จุดที่มีกระแสไม้ไผ่ด้านในพบภาพเขียนอีก 2 ภาพ อยู่ข้างๆกระแสไม้ไผ่ สามารถมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจน

ถ้าศรีโสภณจัดได้ว่าเป็นถ้ำที่มีความสวยงามมาก จากการบอกเล่าของชาวบ้านพบว่าในอดีตถ้ำแห่งนี้สามารถเดินผ่านทะเลออกไปอีกภูเขาหนึ่งได้ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำจากลำห้วยที่ไหลผ่านทะเลถ้ำมา หากปีไหนน้ำมากจะพัดพาหินทรายมาปิดบริเวณเส้นทางในถ้ำทำให้ไม่สามารถเดินทางทะเลไปยังอีกด้านหนึ่งได้ เส้นทางเดินเข้าถ้ำมีลำห้วยขนาดเล็กและมีน้ำไหลตลอดปี ทั้งสองข้างทางเดินมีความร่มรื่น บริเวณปากถ้ำเป็นพื้นที่ที่สวยงามมาก มีแอ่งน้ำและตกลงเหมือนเป็นน้ำตกขนาดเล็กๆ บริเวณปากถ้ำด้านบนยังมีถ้ำเล็กๆอีกหนึ่งแห่งซึ่งต้องทำบันไดไต่ขึ้นไป ถ้าศรีโสภณนับว่าเป็นถ้ำที่งดงามอีกถ้ำหนึ่งและมีทำเลที่ตั้งติดกับถนนเส้นทางการสัญจรผ่านไปมาของชาวบ้านตำบลนาปู่ป้อมในการเดินทางมาติดต่อราชการหรือค้าขายในตัวอำเภอปางมะผ้า

3. อำเภอปาย : เส้นทางบ้านเมืองน้อย – หัวปาย

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางเมืองบ้านน้อย – หัวปาย

การสำรวจเส้นทางพื้นที่บ้านเมืองน้อย-บ้านหัวปาย เนื่องจากในเขตพื้นที่หมู่บ้านเมืองน้อยได้มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการอบรมคนในชุมชน 4 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านหัวเสียว บ้านเมืองน้อย บ้านกัวหน่อและบ้านหัวปาย แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เส้นทางสำรวจนี้คือ

1. น้ำตกสองเมือง มีความสูงประมาณ 20 เมตร เป็นน้ำตกที่อยู่เขตรอยต่อของอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่กับอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เเอกลักษณะและวิถีการดำเนินชีวิต เช่น การสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมของชนเผ่ากะเหรี่ยงและมูเซอแดง รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่าตามฤดูกาล เช่น ประเพณีกินวอ
3. มีท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสามารถมีกิจกรรมเดินป่า ชมธรรมชาติของต้นน้ำปาย

4. อำเภอขุนยวม : เส้นทางบ้านต่อแพ – ประตุมือง

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางสำรวจบ้านต่อแพ – ประตุมือง

เส้นทางสำรวจบ้านต่อแพ – ประตุมืองเส้นทางนี้มีแหล่งท่องเที่ยว คือ

1. กิจกรรมเดินป่า (ทัวร์ป่า) ซึ่งมีสภาพป่าและลำห้วยโป่งที่สมบูรณ์มาก
2. กิจกรรมกลุ่มออฟโรด (Adventure) ช่วงระหว่างบ้านประตุมืองถึงด่านทหารพราน

3. การท่องเที่ยวเกี่ยวกับการค้าขายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามบริเวณช่องทางด่านทหารพราน (หากมีการเปิดช่องทางการค้าขายแดนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม)

5. อำเภอแม่ลาน้อย : เส้นทางแม่โถ – แม่ลา

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางบ้านแม่โถ-แม่ลา

แหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางบ้านแม่โถ-แม่ลา นี้มีแหล่งท่องเที่ยว คือ เส้นทางท่องเที่ยวย่อยที่แยกจากเส้นทางหลวงหมายเลข 108 ระหว่างอำเภอขุนยวมกับอำเภอแม่ลาน้อย โดยแยกทางเข้าสู่ตำบลแม่โถถึงบ้านห้วยผึ้งและทะลุผ่านมายังบ้านห้วยลา ซึ่งระหว่างทางมีความสวยงามของชุมชน สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น น้ำตกแม่อุ้มพาย น้ำตกห้วยผึ้ง น้ำตกแม่นาจาง น้ำตกห้วยหน้าผา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวของตำบลแม่โถ

6. อำเภอแม่สะเรียง : เส้นทางเสาหิน

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่บ้านเสาหิน

1. เป็นเส้นทางของนักท่องเที่ยวประเภทออฟโรด (Adventure) และกิจกรรมทัวร์ป่าเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ห้วยหินลาย ห้วยแม่สอง ห้วยกุ่มอง ห้วยกู่แง ห้วยแม่เหลอ ห้วยอิหลู่ ห้วยผาแดง ห้วยแม่เต๊ะ ห้วยแม่แซ่ ห้วยแม่เจ ห้วยแม่ป้อน ห้วยป่าเป้า ห้วยแม่ต๊อบ ห้วยแม่พะ ห้วยแม่โอมปีะและห้วยปู

2. ด้านการค้าขายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามบริเวณช่องทางด่านบ้านเสาหินสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชายแดนได้

7. อำเภอสบเมย : เส้นทางแม่สามแลบและเส้นทางแม่น้ำเงา - บ้านอุมโล๊ะ

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางแม่เงา – บ้านอุมโล๊ะ

1. การล่องแก่งแม่น้ำเงา โดยเริ่มต้นจากบ้านอุมโล๊ะ - อุทยานแห่งชาติแม่เงา
2. น้ำตกใต้ดิน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าแปลกใจมาก
3. ถ้ำปลา
4. เส้นทางออฟโรดและกิจกรรมทัวร์ป่า

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางแม่สามแลบ

เป็นกิจกรรมทัวร์ทางน้ำ เช่น ตกปลา การพักผ่อนตามชายหาดที่มีทรายขาวสะอาด

3. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องการอะไร

จากการวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเกี่ยวกับความต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสรุปเป็นความต้องการหลักๆ คือ

1. ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติ
2. ต้องการมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง
3. ต้องการมาเที่ยวสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชน
4. ต้องการมาสัมผัสพื้นที่ที่มีความแตกต่างจากที่อื่น เช่น คำว่าเมืองในหมอก เมืองในหุบเขา
5. ต้องการมาดูความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมของชนเผ่า เช่น กะเหรี่ยงคอยาว
6. ต้องการเรียนรู้เรื่องคนกับป่า
7. ต้องการผจญภัยในป่า เช่น การล่องแพ เดินป่า เทียวถ้ำ เป็นต้น

4. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างไร

จากการวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยชาวต่างประเทศ ชุมชนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่พบเห็นในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสรุปเป็นพฤติกรรมหลักๆ คือ

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย

1. ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นกลุ่มหรือคณะ
2. ชอบไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่โดดเด่น
3. ชอบท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ
4. ชอบถ่ายรูปกับป้ายชื่อของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เพื่อเก็บไว้เป็นที่ระลึก
5. ชอบพักอยู่ในรีสอร์ทหรือโรงแรมหรือในบ้านพักรับรองของอุทยานแห่งชาติ
6. ชอบซื้อผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเพื่อเป็นของฝากเพื่อนบ้าน

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

1. ชอบเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเองตามคำแนะนำของหนังสือท่องเที่ยว (Guide Book)

2. ชอบเดินทางมาท่องเที่ยวโดยซื้อทัวร์จากบริษัทนำเที่ยว (Packet tour)
3. ชอบวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชนเผ่า
4. ชอบเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ถ้ำ ล่องแพ เดินป่า ไร่ชา เป็นต้น
5. ชอบศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน

5. นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการเพิ่มเติมอะไรบ้างในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย ชาวต่างประเทศ ชุมชนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการเพิ่มเติมที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสรุปเป็นความต้องการ ผลิตภัณฑ์และบริการเพิ่มเติมหลักๆ คือ

นักท่องเที่ยวไทยต้องการซื้อผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เช่น กระเป๋าลือ ผ้าทอ และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น น้ำมันงา ขนมงา

ชาวต่างชาติมีความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เช่น ของที่ระลึก หมวกของชาวเขา กระเป๋าลือ ตุ๊กตาชนเผ่า จะไม่ค่อยให้ความสนใจผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

6. รูปแบบและการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนควรเป็นอย่างไร

จากการวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย ชาวต่างประเทศ ชุมชนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปได้ ดังนี้ คือ

รูปแบบของการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ควรเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวนิเวศ และวัฒนธรรมเป็นหลัก ส่วนรูปแบบของการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวนั้น คือ

1. พัฒนาในเรื่องกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การไต่เขา ล่องแพยาง เดินป่าหรือกิจกรรมในรูปแบบให้มีการแข่งขันในรูปแบบของไตรกีฬาหรือสัปดาห์

2. ให้การสนับสนุนกิจกรรมงานประเพณีของท้องถิ่นให้เป็นกิจกรรมประจำปีที่สามารถเสริมเป็นกิจกรรมของการท่องเที่ยวได้ เช่น งานประจำปีของท้องถิ่นตามฤดูกาลหรือของชนเผ่าต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
3. จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดความเชื่อมโยงทุกอำเภอ เช่น จัดคาราวานท่องเที่ยวจากอำเภอหนึ่งสู่อีกอำเภอหนึ่ง หรือในรูปแบบเป็น巴士ทัวร์
4. พัฒนานุสาวรีย์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางประวัติศาสตร์และทางธรรมชาติที่สวยงาม มีความหลากหลายของชนเผ่า และมีขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นแบบเฉพาะของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในแต่ละปีจึงมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจำนวนมาก สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจำนวนมาก

ผู้วิจัยและคณะได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้รวมทั้งได้มีการ จึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และสรุปเป็นผลของการวิจัย ดังนี้

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวชาวไทยจะนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมากในช่วงฤดูหนาว คือ ช่วงเดือน พฤศจิกายน – มกราคม ส่วนใหญ่จะเดินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่มคณะทั้งในกลุ่มเพื่อนหรือเป็นครอบครัว ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะนิยมมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง เช่น อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง วนอุทยานถ้ำปลา อุทยานแห่งชาติสาละวิน เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของชนเผ่าในจังหวัดแม่ฮ่องสอน นิยมพักในโรงแรมหรือแค้มป์ในเขตอุทยานหรือเรือนรับรองของเจ้าหน้าที่อุทยานมากกว่าเกสต์เฮาส์ ชอบถ่ายรูปเพื่อเก็บไว้เป็นที่ระลึกกับป้ายชื่อสถานแหล่งท่องเที่ยว ชอบทำบุญตักบาตรในยามเช้าและซื้อของที่ระลึก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรไปฝากเพื่อนบ้านหรือเพื่อนในที่ทำงาน มีอัตราการใช้จ่ายโดยเฉลี่ยประมาณวันละ 1,500 บาท ต่อคน จะนิยมท่องเที่ยวและพักอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นระยะเวลา ประมาณ 2 – 3 วัน และส่วนใหญ่นิยมมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอปายและอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนมากกว่าอำเภออื่นๆ

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ชอบเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1. กลุ่มที่ชอบเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมือง ขุนยวมและแม่สะเรียง กลุ่มนี้ให้ความสนใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประเพณีวัฒนธรรมรวมทั้งวิถีชีวิตของชนเผ่า เป็นคนมีนิสัยเรียบร้อย ชอบสงบและให้ความรู้สึกผูกพันที่ดีกับสังคมในท้องถิ่นและส่วนใหญ่จะชอบซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทหัตถกรรมจากชาวเขา เช่น ผ้าทอ กระเป๋าถือ ไม้แกะสลัก ฯลฯ กลุ่มคนหนุ่มสาวจะชื่นชอบกิจกรรมในการท่องเที่ยว เช่น เดินป่า ไร่ชา ล่องแพ ชมถ้ำ เป็นต้น ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุจะนิยมไปสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีรถยนต์สามารถเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้

2. กลุ่มที่ชอบมาพักและท่องเที่ยวในอำเภอปายและอำเภอปางมะผ้า เป็นกลุ่มที่ชอบอิสระ ชอบความแปลกใหม่และท้าทายตัวเอง ชอบเที่ยว ชอบดื่มและชอบการผจญภัย เช่น เดินป่า ล่องแพ ปีนเขา เที่ยวถ้ำ เป็นต้น ซึ่งจะใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในของอำเภอปายและอำเภอปางมะผ้าเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เพราะมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่สวยงามและสมบูรณ์

ชาวต่างประเทศบางคนได้แต่งงานกับคนไทยและประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอปาย เช่น เปิดร้านคอฟฟี่ช็อป บาร์เบียร์ ร้านอาหาร เกสท์เฮาส์ ร้านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และมีการติดต่อ เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทำให้ชื่อเสียงของอำเภอปายและอำเภอปางมะผ้าเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นอย่างมากและรวดเร็ว

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในทัศนะของชุมชน

ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศไม่แตกต่างกันมาก จะมีจุดต่างกันตรงที่การแต่งกาย ภาษา และการกินอยู่ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวชอบท่องเที่ยวทางธรรมชาติเช่นเดียวกัน

นักท่องเที่ยวชาวไทย ชอบมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง เช่น น้ำตก ถ้ำ หรืออุทยานแห่งชาติ ชอบถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึกกับป้ายสถานที่ท่องเที่ยวและชอบท่องเที่ยววัดและมีการทำบุญ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ชอบท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและในชุมชนควบคู่กันไป และมีการแต่งกายที่ดูแปลกไปจากคนไทยหรือนักท่องเที่ยวชาวไทย การกินอยู่ก็แตกต่างกัน มีทั้งขับรถมาเองหรือมาด้วยบริษัททัวร์

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในทัศนะของผู้ประกอบการและมัคคุเทศก์

ผู้ประกอบการและมัคคุเทศก์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวช่วงที่ตรงกับวันหยุด โดยเฉพาะในฤดูหนาวทำให้นักท่องเที่ยวมาากจนที่พักรและแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถรองรับได้ ชอบมาเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวไทยเริ่มซื้อทัวร์เป็น Pageket และมีมัคคุเทศก์ในท้องถิ่นในการนำพา จะมีความสนใจในธรรมชาติควบู้วิถีชีวิตของชุมชน และรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวจะคล้ายกันอยู่ในลักษณะแบบ Sigt Seeing สนใจอาหารพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่น ชอบซื้อของที่ระลึกและชอบเดินท่องเที่ยวในเวลากลางวัน นักท่องเที่ยวที่มาสู่แม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่จะค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในทาง Internet

นักท่องเที่ยวต่างชาติ

นักท่องเที่ยวต่างชาติชอบเดินทางมาท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชนเผ่า มีความสนใจในเรื่องกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไป เช่น การเดินป่า ไต่เขา ล่องแพ หรือพักตามชุมชน รวมทั้งนิยมชอบเช่ารถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ไปท่องเที่ยวตามอิสระ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีเวลาน้อยก็จะท่องเที่ยวโดยรถยนต์แบบ Singht Seeing

อุปสรรคและปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างต่อเนื่อง
2. ปัญหาการคมนาคมในฤดูฝน
3. ปัญหาเรื่องการเดินทางโดยเครื่องบินซึ่งมีเที่ยวบินไม่พอเพียงรองรับนักท่องเที่ยวได้
4. ขาดการจัดกิจกรรมที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว
5. ขาดการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ระหว่างองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน
6. ภาคเอกชนและมัคคุเทศก์บางส่วนไม่ให้ความสนใจในสิ่งแวดล้อมกับอาชีพตนเอง
7. ขาดการเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

1. จัดเก็บรวบรวมงานวิจัยหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ทุกหน่วยงานและองค์กรที่ผ่านมาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเข้ามาสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่แท้จริงร่วมกันและทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2. ตัดถนนในส่วนที่เป็นโค้งต่าง ๆ เพื่อย่นระยะทางเข้าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่รวดเร็วขึ้น

3. การบินไทยควรเพิ่มเที่ยวบินเชียงใหม่ – แม่ฮ่องสอน ในฤดูกาลท่องเที่ยวให้พอเพียง

4. จัดกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องให้เป็นกิจกรรมประจำปีของจังหวัด

แม่ฮ่องสอน

5. จัดตั้งหน่วยงานประสานงานระหว่างองค์กรเพื่อการร่วมมือกันของภาคีท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน

6. จัดอบรมให้ความภาคเอกชนและมัคคุเทศก์ให้ความสนใจในสิ่งแวดล้อมกับอาชีพตนเอง

7. ภาครัฐควรติดตามการดำเนินการของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องของทุกหน่วยงานที่ดำเนินการ

สภาพและศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลักษณะภูมิประเทศ ที่ตั้งและสภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ป่าไม้ และมีลำห้วยอยู่ทุกพื้นที่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์และทำให้นักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้พื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพรมแดนติดกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จึงเป็นช่องทางในการติดต่อค้าขายด้านชายแดนของประชาชนในท้องถิ่นของทั้ง 2 ประเทศ และยังเป็นโอกาสในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางชายแดนในอนาคตได้

จากสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกปี สร้างรายได้เข้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมูลค่าเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวกันตลอดทั้งปี นักท่องเที่ยวชาวไทยจะนิยมเดินทางมากในเดือนพฤศจิกายน - เดือนมกราคม ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะเดินทางมาเรื่อยๆ ตลอดทั้งปี จึงกล่าวได้ว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศมากขึ้น และมีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังมีศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะพัฒนาและ

ส่งเสริมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้อีกมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่เน้นทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนและชนเผ่า สำหรับอำเภอปายและปางมะผ้ามีแนวโน้มที่การท่องเที่ยวจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพต่อการท่องเที่ยวอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเกี่ยวกับวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยและคณะได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายการวิจัย คือ เส้นทางที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกเป็นอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

1. อำเภอเมือง : เส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน - นาป่าจาด - คาหาน - ห้วยผึ่ง - นามน - ตลาดชายแดน

ลักษณะของเส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน - นาป่าจาด - คาหาน - ห้วยผึ่ง - นามน - ตลาดชายแดนมีความเหมาะสมในการท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ ทั้งในเรื่อง วัฒนธรรม ธรรมชาติและเรื่องของวิถีชีวิตชุมชน เช่น การจัดทำทัวร์โปรแกรม **Day tour (sight seeing)** โดยเริ่มจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอน เดินทางสู่สวนอุทยานถ้ำปลา อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีชื่อเสียง จากนั้นเดินทางต่อไปสู่เส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน นาป่าจาด คาหาน ห้วยผึ่ง นามน ตลอดเส้นทางมีความงดงามของท้องทุ่งนา มีหุบเขาริมลำน้ำห้วยแม่สะงา ห้วยผึ่ง และชุมชนตามเส้นทางตั้งแต่บ้านทุ่งมะส้าน - นาป่าจาด ซึ่งยังคงลักษณะของชุมชนชาวไทยใหญ่อยู่อย่างดั้งเดิม ขณะเดียวกันเส้นทางนี้ยังเป็นช่องทางการค้าขายของชาวไทยใหญ่ในประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เส้นทางประวัติศาสตร์นี้ยังมีร่องรอยของการมาอาศัยอยู่เพื่อเป็นที่เก็บเสบียงอาหารของทหารขุนล่าในอดีต คือ ที่โรงเรียนบ้านคาหาน หากเดินทางสู่บ้านห้วยทรายขาวซึ่งเป็นบ้านบริวารของบ้านห้วยผึ่ง มีห้วยน้ำคลองลานซึ่งเดินเข้าไปประมาณ 400 เมตร จากทางหลวง มีน้ำตกครองลานที่สวยงามหากมีการพัฒนา จะกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีขึ้น ถัดจากบ้านห้วยทรายขาวเป็นเส้นทางขึ้นภูเขาส่งบริเวณ 2 ข้างทาง เต็มไปด้วยป่าอันสมบูรณ์ตลอดเส้นทาง ก่อนลงจากภูเขาสู่ตลาดค้าชายแดนห้วยแห่ง จะมีเนินสูงข้างทางเป็นที่ตั้งฐานทหารพรานเก่า หากได้รับการพัฒนาจะเป็นจุดแวะพักสำหรับการท่องเที่ยวที่สวยงามมาก หลังจากนั้นลงจากภูเขาสู่ตลาดค้าชายแดน (ปัจจุบันยังไม่มีการเปิด) และสามารถเดินทางไปถึงเขตแดนไทย-พม่า บ้านนามน ได้

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่าเส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน - นาปลาจาด - กาหาน - ห้วยผึ้ง - นามน - ตลาดชายแดน เป็นเส้นทางที่มีศักยภาพต่อการท่องเที่ยวอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเกี่ยวกับวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อีกทั้งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งเศรษฐกิจการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่จะสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนรู้สึกว่าคุณค่าต่อการมาท่องเที่ยว

เส้นทางน้ำเพียงดิน

เส้นทางน้ำเพียงดินนี้ ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีการท่องเที่ยวอยู่ในปัจจุบัน โดยนักท่องเที่ยวจะเดินทางไปเที่ยวชมหมู่บ้านกะเหรี่ยงคอยาวที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำปาย (บ้านห้วยปูแง) และบ้านน้ำเพียงดิน หากมีการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวทางน้ำและมีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำ จะเป็นการสร้างแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางน้ำเพียงดินนี้เพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่า เส้นทางน้ำเพียงดินนี้ เป็นเส้นทางที่มีศักยภาพต่อการท่องเที่ยวอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและหากมีการเปิดด่านการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม หนองทางน้ำเพียงดินนี้ ก็จะเกิดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวชายแดนเพิ่มขึ้นและจะเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการทางเรือมาก

2. อำเภอปางมะผ้า : เส้นทางบ้านกิดสามสิบและบ้านไม้ฆางหนาม-โง้งสาแล

เส้นทางบ้านกิดสามสิบ

บ้านกิดสามสิบสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการผจญภัย นอกจากนี้ในบริเวณหมู่บ้านมีเหวหรือรูหลาลึกลงไปในพื้นดิน ซึ่งมีมากกว่า 30 แห่ง สามารถนำความแตกต่างของลักษณะเหวลึกหรือรูหลาลึมาเป็นจุดขายสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการผจญภัย อีกทั้งลักษณะหมู่บ้านกิดสามสิบยังรักษารูปแบบของชุมชน เช่น การปลูกสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมของชนเผ่าลีซอ ทั้งวัฒนธรรมการแต่งกายก็ยังคงมีการอนุรักษ์ไว้อย่างเหนียวแน่น จึงเป็นจุดเด่นและเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วย

โอกาสในการพัฒนาหมู่บ้านกิดสามสิบมีความเป็นไปได้สูง เนื่องจากมีแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจะนิยมมาท่องเที่ยวที่อำเภอปางมะผ้ามากขึ้น เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสวยงาม นอกจากนี้ ยังเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะการ

ผจญภัย เช่น การไต่เขา การโหนตัวลงเหวลึกหรือรูหลา เป็นต้น จะเป็นโอกาสหนึ่งที่อำเภอปางมะผ้าและหมู่บ้านกืดสามสิบจะได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จะมีนักท่องเที่ยวอีกเป็นจำนวนมาก

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่า เส้นทางบ้านกืดสามสิบเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการผจญภัย

บ้านไม้ฆางหนาม-โห่งสาแล

เส้นทางบ้านไม้ฆางหนาม-โห่งสาแล มีแหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น คือ ถ้ำศรีโสภณ ซึ่งเป็นถ้ำที่มีความสวยงามมาก ภายในถ้ำเป็นห้องโถงใหญ่กว้างประมาณ 40 เมตร ยาวประมาณ 50 เมตร เพดานสูง 20 – 40 เมตร ทางเข้าและออกอยู่บนหน้าสูงประมาณ 7 เมตร ในอดีตสามารถเดินผ่านทะลุออกไปภูเขาอีกภูเขาหนึ่งได้ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง เพราะเป็นเส้นทางไหลของน้ำลำห้วยสานในที่ไหลผ่านทะลุมายังปากถ้ำและไหลลงสู่ลำของ ปัจจุบันถ้ำแห่งนี้ไม่สามารถเดินเข้าไปทะลุภูเขาไปอีกได้น้ำจากลำห้วยสานในไหลผ่านมาพัดพาเอาดิน หิน ทราย และก้อนไม้ต่าง ๆ เข้าไปในถ้ำ ซึ่งจะปิดเส้นทางของการเดินทะลุเข้าไปอีกภูเขาอีกหนึ่งได้

ปัจจุบันถ้ำแห่งนี้ยังไม่มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการไปท่องเที่ยว ทั้งยังไม่มีการสร้างบริเวณที่พักริมทางเพื่อเป็นที่จอดรถ หรือที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว หากได้รับความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาสนับสนุนจะทำให้ถ้ำแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเป็นจำนวนมาก และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนของหมู่บ้านไม้ฆางหนามและบ้านโห่งสาแลเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่า เส้นทางบ้านไม้ฆางหนาม-โห่งสาแล น่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งในอำเภอปางมะผ้า ซึ่งสามารถสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้อีกหลายรูปแบบ เช่น การเดินป่า เทียวถ้ำ เทียวชมวิถีชีวิตของชุมชนในบ้านไม้ฆางหนามและบ้านโห่งสาแล

3. อำเภอปาย : เส้นทางบ้านเมืองน้อย – หัวปาย

เส้นทางบ้านเมืองน้อย – หัวปาย

เส้นทางตั้งแต่บ้านห้วยเสียว บ้านเมืองน้อย บ้านกัวหน่อและบ้านหัวปาย ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาก่อน (CBT) โดยศักยภาพของชุมชนและลักษณะของภูมิประเทศเหมาะกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบ้านหัวปายซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ น่าจะเป็นอีกหนึ่งเส้นทางหนึ่งในการเชื่อมโยงแหล่งเที่ยวและการคมนาคมที่สะดวกขึ้น

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่า เส้นทางตั้งแต่บ้านห้วยเหี้ยะ บ้านเมืองน้อย บ้านกัวหน่อและบ้านห้วยปาย น่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของอำเภอปายที่มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอีกทั้งยังเป็นชุมชนที่มีประวัติการสร้างมายาวนาน และมีทัศนียภาพของพื้นที่ที่สวยงามและเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์มากและเป็นแหล่งต้นน้ำปาย

4. อำเภอขุนยวม : เส้นทางบ้านต่อแพ – ประดู่เมือง

เส้นทางบ้านต่อแพ - ประดู่เมือง นี้ จะเป็นเส้นทางหลักในการค้าขายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ เนื่องจากในอดีตประชาชนทั้งสองประเทศได้ใช้เส้นทางนี้ในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน ระหว่างหมู่บ้านประดู่เมืองกับหมู่บ้านน้ำมาง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดคอกกอกของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์เสมือนหนึ่งเป็นเครือญาติ และในปัจจุบันกำลังมีการสร้างถนนจากบ้านประดู่เมืองไปสู่ชายแดนตรงบ้านน้ำมาง ส่วนเส้นทางเดิมที่ผ่านลำห้วยโป่งเหมาะที่จะจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบของทัวร์ป่า (trekking tour)

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่า เส้นทางบ้านต่อแพ – ประดู่เมือง การท่องเที่ยวในเส้นทางนี้มีความลำบากและยังไม่มีความสะดวกในเรื่องของกิจกรรมท่องเที่ยว หากในอนาคตเส้นทางที่กำลังสร้างอยู่เสร็จสมบูรณ์ จึงคาดว่าจะมีการเปิดดำเนินการค้าขายแดนในบริเวณบ้านประดู่เมืองนี้ ก็จะมีผลต่อการท่องเที่ยวตามชายแดนหรือมีกิจกรรมเดินป่าที่สะดวกและมีความปลอดภัย

5. อำเภอแม่ลาน้อย : เส้นทางบ้านแม่โถ – แม่ลา

เส้นทางบ้านแม่โถ – แม่ลา

เส้นทางบ้านแม่โถอยู่ในเขตอำเภอแม่ลาน้อย น่าจะมีการเปิดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวตามเส้นทางระหว่างบ้านแม่ห้วยลาเข้าสู่บ้านห้วยผึ้ง-บ้านแม่โถ มาทะลุเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 กลาง ตลอดเส้นทางจะเต็มไปด้วยป่าและหุบเขาที่สวยงามมาก มีลำห้วยแม่โถไหลตามภูเขาและทุ่งนา ตามที่ราบของลำห้วย และมีบ้านห้วยผึ้งซึ่งได้จัดเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเดินทางในเส้นทางนี้สามารถติดต่อได้หลายเส้นทาง เช่น แม่โถ แม่ลาน้อยและสามารถยังเดินทางสู่อำเภอแม่แจ่มของจังหวัดเชียงใหม่ได้

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่า เส้นทางบ้านแม่โถ-แม่ลา เป็นอีกหนึ่งเส้นทางที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เหมาะแก่การทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเดินทางเข้าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอนระหว่างอำเภอแม่ลาน้อยถึงอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

6. อำเภอแม่สะเรียง : เส้นทางบ้านเสาหิน

เส้นทางบ้านเสาหิน

จากการสำรวจเส้นทางนี้พบว่า เส้นทางบ้านเสาหินกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ยังมีความลำบากถึงแม้ลักษณะทางภูมิทัศน์ที่สวยงามแต่ก็ยากต่อการนำมาเป็นจุดขายในการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ด้วยชุมชนแต่ละชุมชนอยู่ห่างไกลกันมากทั้งการเดินทางก็ยังไม่มีความยากลำบากมาก ทำให้การจัดทัวร์โปรแกรมลำบากในการกำหนดเส้นทางหรือระยะเวลาในการท่องเที่ยว หากมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมสายนี้ให้สะดวกขึ้น การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวของบ้านเสาหินจึงจะเป็นกิจกรรมที่ทำได้อย่างต่อเนื่อง เพราะบ้านเสาหินเป็นประตูการค้าชายแดนที่มีปริมาณการนำเข้าและส่งออกเป็นจำนวนมากในอดีตและปัจจุบัน

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่า เส้นทางบ้านเสาหินน่าจะมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเป็นอันดับแรก หากเส้นทางนี้ได้รับการพัฒนาเสร็จสิ้นสมบูรณ์จะเป็นช่องที่เป็นประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

7. อำเภอสบเมย : เส้นทางแม่เงา – บ้านอุมโล๊ะและบ้านแม่สามแลบ

เส้นทางแม่เงา – บ้านอุมโล๊ะ

เส้นทางแม่เงาถึงบ้านอุมโล๊ะผ่านอุทยานแห่งชาติแม่เงา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวรู้จักเป็นอย่างดี เดินทางลัดเลาะไปตามถนนเรียบริมแม่น้ำเงา ผ่านบ้านหลุย ซึ่งเป็นชุมชนเผ่ากะเหรี่ยง ณ ที่บ้านแห่งนี้มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ น้ำตกไถ่ดิน ซึ่งได้ขึ้นเสียงน้ำไหลตลอดทั้งปี และถ้ำปลา แต่เส้นทางเข้าบ้านอุมโล๊ะยังไม่ค่อยมีการเดินทางไปท่องเที่ยวมากนัก เส้นทางนี้มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวมากและสามารถเชื่อมโยงกับอุทยานแห่งชาติแม่เงาและเป็นการสร้างกิจกรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้พักในอำเภอสบเมยได้ยาวนานขึ้นชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีความต้องการให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวมาก เส้นทางระหว่างอุทยานแม่เงาถึงบ้านอุมโล๊ะหรือบ้านนาคอยสามารถแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถได้ในพื้นที่รวมทั้งแนะนำแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น คอยปุยหลวง หรือน้ำตก เป็นต้น บ้านอุมโล๊ะหรือบ้านคอยเป็นศูนย์กลางหมู่บ้านอื่น ๆ ทั้งสามารถล่องเรือมายังอุทยานแม่เงาได้

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่า เส้นทางแม่เงา-อุมโล๊ะ เป็นแหล่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นอย่างยิ่ง ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวหรือทำ

การประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เส้นทางนี้ มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของอำเภอสบเมย

เส้นทางแม่สามแลบ

บ้านแม่สามแลบมีความงดงามที่โดดเด่นทั้งลักษณะชุมชนที่ตั้งอยู่บนฝั่งน้ำสาละวิน เป็นหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงและมีชาวเมียนมาร์และชาวอินเดียอาศัยอยู่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากของอำเภอสบเมย สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของลำน้ำสาละวินและฝั่งประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ การท่องเที่ยวทางน้ำช่วงระหว่างบ้านสามแลบถึงบ้านท่าตาฝั่งมีหาดทรายที่เป็นสีขาว สวยงามมาก และมีทัศนียภาพของสองฝั่งแม่น้ำสาละวินที่สวยงาม

ผู้วิจัยและคณะสรุปได้ว่า เส้นทางบ้านแม่สามแลบมีศักยภาพสูงในการท่องเที่ยว เพื่อเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นและสร้างแรงดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว ควรให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องที่เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น จัดกิจกรรมแข่งตกปลาประจำปี งานประเพณีทางน้ำอื่นๆ ทุกปี

จากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในทั้ง 7 อำเภอ ผู้วิจัยและคณะจึงได้เสนอแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน (เส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน - นาป่าจาด - กาหาม - ห้วยผึ้ง - นามน - ตลาดชายแดน) เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่น่าสนใจซึ่งมีความเหมาะสม เนื่องจากระหว่างเส้นทางดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น ถ้ำ ถ้ำปลา สถาปัตยกรรม วิถีชีวิตของชนชาวไทยใหญ่และชาวกะเหรี่ยง น้ำตกคลองลานและจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับกับหมู่บ้านนามนของประเทศเมียนมาร์

เส้นทางดังกล่าวนี้มีความเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่นำร่องที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งสามารถที่จะจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าดึงดูดใจของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างดี ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยและการท่องเที่ยวชายแดนและเส้นทางนี้สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งเศรษฐกิจการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่จะสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนรู้สึกว่าคุณุ่มต่อการมาท่องเที่ยว

ตัวอย่างในการจัดทำโปรแกรมทัวร์ DAY TOUR ถ้ำปลา-คากาน-น้ำตกคลองลาน-นาราน

- 09.00 น. ออกจากตัวอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนส่วนอุทยานถ้ำปลาซึ่งมีปลาพลวงเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่ตามธรรมชาติ หลังจากนั้นออกเดินทางไปสู่เส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน-บ้านคากาน หมู่บ้านชุมชนชาวไทยใหญ่ที่ยังคงสภาพความเป็นชุมชนดั้งเดิมและชมทิวทัศน์ของท้องทุ่งและทิวเขาซึ่งมีความสวยงามมากตลอดเส้นทาง
- 10.30 น. ถึงบ้านคากาน ชุมชนที่ปลูกลิ้นจี่เป็นจำนวนมากในปัจจุบันและในอดีตเป็นที่ตั้งฐานทัพของทหารไทยใหญ่ในสมัยขุนล่าและเดินทางต่อไปจนถึงน้ำตกคลองลาน(ห้วยทรายขาว) เดินลัดเลาะไปตามลำธารที่สวยงามประมาณ 400 เมตร จะถึงบริเวณน้ำตกคลองลานและบริเวณเดียวกันมีถ้ำปลาซึ่งมีน้ำไหลออกตลอดปี
- 12.00 น. รับประทานอาหารบริเวณน้ำตกคลองลาน
- 13.00 น. เดินทางขึ้นสู่ตลาดการค้าชายแดนไทย-พม่า
- 13.30 น. เดินทางชมตลาดและชมทิวทัศน์ชายแดนบ้านนารานประเทศเมียนมาร์ซึ่งเป็นช่องทางการค้าชายเก่าแก่ดั้งเดิมของชาวไทยใหญ่ในรัฐฉาน-ฝั่งไทย
- 15.00 น. เดินทางกลับสู่เมืองแม่ฮ่องสอน
- 16.30 น. กลับถึงเมืองแม่ฮ่องสอน

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์
เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดแม่ฮ่องสอน. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2542.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. การศึกษาเพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเมือง
แม่ฮ่องสอนและบริเวณเกี่ยวเนื่อง, 2536.
- ดวงใจ หล่อธนาวิชย์. รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์ โครงการการศึกษาเพื่อหาแนว
ทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2545.
- บริษัท จีออกราฟิคส์ ดีไซน์ จำกัด. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาและ
อนุรักษ์ถ้ำ กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2538
- สุกัลยา อังครางกูร. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourist Behaviour). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คลังนานา
วิทยา, 2547.
- ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน. เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของ
จังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2545
- ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน. สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำ
ยุทธศาสตร์การวิจัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2548
- เสรี วงษ์มณฑา. การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด, 2542.
- สำนักงานสถิติจังหวัดแม่ฮ่องสอน. สมุดรายงานสถิติจังหวัด, 2548
- สุรรัตน์ เตชะทวีวรรณ. เอกสารประกอบการสอนวิชาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ, 2545
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. ประวัติหมู่บ้านอำเภอเมือง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2540
- องค์การบริหารส่วนตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. แผนพัฒนาสาม
พ.ศ. 2548 – 2550, 2547.

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวคนไทย

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามงานวิจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวคนไทยและความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สนับสนุนโดย : สำนักประสานงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานสนับสนุนการวิจัย

กรุณาใส่เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเห็นของท่าน)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ ต่ำกว่า 15 ปี ☐ 15-24 ปี ☐ 25-34 ปี
☐ 35-44 ปี ☐ 45-54 ปี ☐ 55-64 ปี
☐ 65 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่า ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
4. จังหวัด / ที่อยู่อาศัย (ปัจจุบัน).....
5. รายได้ต่อเดือน
☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 10,000-14,999 บาท ☐ 15,000-29,999 บาท
☐ 30,000-44,999 บาท ☐ 50,000-69,999 บาท ☐ 70,000-99,999 บาท
☐ 100,000 บาท ขึ้นไป
6. อาชีพ
☐ ผู้บริหาร ☐ พนักงานบริษัท ☐ เกษตรกร
☐ อาชีพอิสระ ☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ เกษียณ
☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ นักเรียน /นักศึกษา ☐ แม่บ้าน
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
7. การศึกษา
☐ มัธยมศึกษา ☐ ปวช/ปวส
☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

8. ท่านจัดการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างไร

☐ เดินทางมาคนเดียว	☐ มากับบริษัททัวร์	☐ มากับเพื่อน/ครอบครัว
☐ มากับหน่วยงาน	☐ มาประชุม	☐ มาศึกษา
☐ มาโดยเครื่องบิน	☐ มาโดยรถประจำทาง	☐ อื่น ๆ

9. ระยะเวลาที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

☐ 1 วัน	☐ 2 วัน	☐ 3 วัน
☐ 3-5 วัน	☐ 5-9 วัน	☐ 1 เดือน
☐ มากกว่า 1 เดือน		

10. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนจากสื่อหรือแหล่งข้อใด

(ตอบได้หลายข้อ)

☐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	☐ บริษัทนำเที่ยว
☐ เพื่อน/ญาติ	☐ หนังสือพิมพ์ / สิ่งพิมพ์ / นิตยสาร
☐ โทรศัพท์ / วิทยุ	☐ อินเทอร์เน็ต
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

11. อะไรเป็นแรงจูงใจให้ท่านตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

☐ ค่าเดินทางถูก/ฟรี	☐ ต้องการไปแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง
☐ ต้องการไปซื้อของ	☐ ต้องการไปพักผ่อนประชุม/สัมมนา/ดูงาน
☐ ติดต่อธุรกิจ	☐ เยี่ยมญาติ
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

12. ท่านมีความประทับใจอะไรบ้างในการมาท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน

☐ ชมทิวทัศน์และสถานที่ต่างๆ	☐ เทศกาลต่าง ๆ	☐ วัฒนธรรม
☐ ความมีน้ำใจของคนจังหวัดแม่ฮ่องสอน	☐ การเดินป่า	☐ ชาวเขา
☐ อื่น ๆ		

13. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนกี่ครั้ง (กรุณาตอบเพียงข้อเดียว)

☐ 1 ครั้ง	☐ 2 ครั้ง	☐ มากกว่า 3 ครั้ง

14. ท่านจะกลับมาท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอนอีกหรือไม่

☐ ไม่	☐ ไม่แน่ใจ	☐ กลับมาแน่นอน

ลำดับที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
15.	บริษัททัวร์					
16.	สถานที่ท่องเที่ยว					
17.	ความรู้ของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น					
18.	การสื่อสารของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น					
19.	สถานที่พัก					
20.	อาหาร / ภัตตาคาร					
21.	การบริการนักท่องเที่ยว					
22.	การเดินทาง					
23.	ค่าใช้จ่ายในการบริการ					
24.	การต้อนรับของคนในท้องถิ่น					
25.	แหล่งบันเทิงในยามค่ำคืน					
26.	ชีวิตและความเป็นของคนแม่ฮ่องสอน					
27.	การบริการด้านสุขภาพ					
28.	ความโดดเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น					
29.	สิ่งแวดล้อมและภูมิประเทศ					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

30 ท่านมีความประทับใจอะไรมากที่สุด 3 อันดับแรก ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.....

2.....

3.....

31. ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 3 อันดับแรกที่ท่านคิดว่าควรรับทำการแก้ไขของจังหวัด

แม่ฮ่องสอนมีอะไรบ้าง

1.....

2.....

3.....

32. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการและการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

.....

.....

ขอขอบคุณ

Area-Based Research Centre for sustainable for Sustainable Development
Mahidol University International College Salaya Campus

Please help us improve our services by completing this questionnaire.

I. About yourself

1. You are ☐ male ☐ female
2. You are ☐ under 15 ☐ 15-24 ☐ 25-24 ☐ 35-44
☐ 45-54 ☐ 55-64 ☐ 65 and over
3. You are ☐ single ☐ married ☐ other.....
4. Your City/State.....Country.....
5. Monthly income US\$ under 500 500-1,000 1,000-5,000
 5,000-10,000 over 10,000
6. occupation

☐ administrative and managerial	☐ factory employee
☐ agricultural workers	☐ professionals
☐ small business owner	☐ retired
☐ government officer	☐ students
☐ housewife/ unpaid family	
☐ others (please specify).....	
7. Your formal education is

☐ high school or less	☐ master's degree
☐ college or university	☐ doctorate
☐ others (please specify)	
8. You travel (check all that apply)

☐ independently	☐ package or tour
☐ with family / friend	☐ on duty/official
☐ meeting	☐ study/ education
☐ by plane	☐ by car

9. Period of stay in MaeHongSon

☐ 1 day ☐ 2day ☐ 3day ☐ 3 – 5 day ☐ 5-9 day ☐ up to 1 month ☐ long than 1 month

II. Your time in Maehongson.(in maehongson)

10. where did you obtain information about Maehongson? (in district)

☐ Tourism Auhority of thailand ☐ Tour agency ☐ Friend Internet
☐ Newspaper/Magazine ☐ T.V ☐ From.....

11. Why did you choose to come to MaeHongSon instead of other distinations?

(indistrict)

12. What do you think is the most memorable for this visit ?

☐ nature ☐ festival ☐ cultural aspect ☐ people
☐ trekking ☐ hill tribes ☐ other.....

13. How many times have you visited Maehongson?

☐ First time ☐ Twice ☐ Three or more

14. In your opinion , what is the best reason to visit Maehongson?

☐ natural beauty ☐ hospitality/friendliness
☐ convenient flight ☐ Safety / security
☐ good accommodation ☐ Value for money
☐ food / culture ☐ variety of tourist activities
☐ other

15.Top 3 natural or geographic attractions indistric

1.....

2.....

3.....-

16. How would you rate the following aspects?

Please circle your choice:

1 poor ,5 excellent

	1	2	3	4	5
Tour company					
Tourist places					
Local guide knowledge					
Local guide ability to communicate					
Hotel accommodation					
Restaurant / food					
Tour company customer service					
Transportation					
Value for money / cost of service					
Availability of local services					
Nightlife					
The people					
Health services (if applicable)					
Attractiveness of local culture					
Attractiveness of local culture environment/geography					

16. What was the biggest problem you or bad impression that you had experienced?

.....

17. Overall, how would you rate your Maehongson experience?

☐ Poor ☐ Fair ☐ good ☐ Excellent

18.do you want to come back again ?

☐ yes ☐ no

19. Please recommend what should be improved.....

20. Do you have friends who would also enjoy Maehongson?

Please give us their email:

E-mail

name

.....

.THANK YOU

แบบสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและ
พฤติกรรมความต้องการของนักท่องเที่ยว

สนับสนุนโดย : สำนักงานการวิจัยการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนวิทยาลัยนานาชาติมหาวิทยาลัยมหิดล
สาขาสายา

ส่วนตัว

1. ที่อยู่ปัจจุบัน....อำเภอ.....จังหวัด.....

2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

3. สถานภาพ ☐ โสด ☐ หย่า

อื่นๆ(ระบุ).....

4. อายุ ☐ ต่ำกว่า 15 ปี ☐ 15-24 ปี ☐ 25-34 ปี
☐ 35-44 ปี ☐ 45-54 ☐ 55-64 ปี
☐ 65 ปีขึ้นไป

5. อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของท่าน

☐ โรงแรม ☐ เกสต์เฮาส์

☐ ธุรกิจนำเที่ยว ☐ มัคคุเทศก์

☐ ร้านอาหาร

อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ท่านเคยประกอบธุรกิจท่องเที่ยวที่อื่นหรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

7. ท่านประกอบอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นเวลา

☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 2-3 ปี

☐ 4-6 ปี ☐ 7-10 ปี

☐ มากกว่า 11 ปี ขึ้นไป

8. รายได้ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 10,000-14,999 บาท

☐ 15000-29999 บาท ☐ 30000-44,999 บาท

☐ 50000-69999 บาท ☐ 70000-99999 บาท

☐ 100000 บาท ขึ้นไป

9. การศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ ปวช/ปวส

☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

อื่น ๆ (ระบุ).....

เกี่ยวกับการเดินทางนักท่องเที่ยว

10. นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการท่านผ่านด้วยสื่อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เพื่อน/ญาติ ☐ บริษัทนำเที่ยว
☐ อินเทอร์เน็ต ☐ โทรศัพท์ / วิทยุ
☐ หนังสือพิมพ์ ☐ แผ่นป้ายโฆษณาประสบการณ์
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

11. แหล่งท่องเที่ยวใดที่นักท่องเที่ยวนิยมาท่องเที่ยวในพื้นที่ของท่าน

- 1.....
 2.....
 3.....

12. นักท่องเที่ยวที่มาเมื่อพบท่านส่วนใหญ่ถามหาเรื่องใดหรือแหล่งท่องเที่ยวใดก่อน

- 1.....
 2.....
 3.....

13. สินค้าของที่ระลึกใดที่นักท่องเที่ยวต้องการและนิยมมากในพื้นที่ของท่าน

- 1.....
 2.....
 3.....

14. นักท่องเที่ยวที่นิยมมาในพื้นที่ของท่านส่วนมากนิยมท่องเที่ยวแบบใด

- ☐ ทางธรรมชาติ ☐ เดินป่า, ผจญภัย ☐ เริงนิเวศน์
☐ ทางวัฒนธรรม ☐ ศูนย์รวมความบันเทิง
☐ พักผ่อน

อื่นๆ.....

15. ปัญหาของนักท่องเที่ยวที่ท่านเองพบเห็นคืออะไร

- 1.....
 2.....
 3.....

16. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมคือ

- 1.....
 2.....
 3.....

แหล่งท่องเที่ยว

17. ท่านเห็นว่าในพื้นที่ของท่านยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาหรือไม่

☐ มี

☐ ไม่มี

ถ้ามี

1.....

2.....

3.....

18. แหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ของท่านเหมาะแก่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดให้ท่านใส่

เครื่องหมาย.....ข้างหน้า

☐ ทางธรรมชาติ

☐ เติบป่า, พืชพันธุ์

☐ เจริญเวศน์

☐ ทางวัฒนธรรม

☐ ศูนย์รวมความบันเทิง

☐ พักผ่อน

อื่นๆ.....

19. ท่านคิดว่าในพื้นที่ของท่านมีปัญหาใดมากที่สุดต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1.....

2.....

3.....

20. ท่านอยากให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของท่านหรือไม่

☐ ต้องการ

☐ ไม่ต้องการ

21. ท่านมีความคิดเห็นอื่นๆที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอน

1.....

2.....

3.....

ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

แบบสำรวจความคิดเห็นของชุมชนของแหล่งท่องเที่ยว

ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและพฤติกรรมความต้องการของนักท่องเที่ยว

สนับสนุนโดย : สำนักงานการวิจัยการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนวิทยาลัยนานาชาติมหาวิทยาลัยมหิดล
สาธิต

ส่วนตัว

4.ที่อยู่ปัจจุบัน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. สถานภาพ ☐ โสด ☐ หย่า ☐ อื่นๆ(ระบุ).....
3. อายุ ☐ ต่ำกว่า 15 ปี ☐ 15-24 ปี ☐ 25-34 ปี
- ☐ 35-44 ปี ☐ 45-54 ปี ☐ 55-64 ปี
- ☐ 65 ปีขึ้นไป

5. อาชีพ

- ☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ ธุรกิจส่วนตัว
- ☐ พนักงานบริษัท ☐ นักเรียน /นักศึกษา
- ☐ แม่บ้าน ☐ เกษียณ
- ☐ เกษตรกรรม
- อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนนี้ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเป็นเวลา

- ☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 2-3 ปี
- ☐ 4-6 ปี ☐ 7-10 ปี
- ☐ มากกว่า 11 ปี ขึ้นไป

7.รายได้ต่อเดือน

.....

8.การศึกษา

- ☐ มัธยมศึกษา ☐ ปวช/ปวส
- ☐ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
- อื่น ๆ (ระบุ).....

เกี่ยวกับการเดินทางนักท่องเที่ยว

9.มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนของท่านหรือไม่

- ☐ มี ☐ ไม่มี

10. นักท่องเที่ยวที่มาพบท่านในพื้นที่ที่ท่านมาได้อย่างไร

☐ เพื่อน/ญาติ

☐ บริษัทนำเที่ยว

☐ มาเอง

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. นักท่องเที่ยวที่มาในพื้นที่ของท่านผ่านด้วยสื่อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เพื่อน/ญาติ

☐ บริษัทนำเที่ยว

☐ อินเทอร์เน็ต

☐ โทรศัพท์ / วิทยุ

☐ หนังสือพิมพ์

☐ แผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

11. แหล่งท่องเที่ยวใดที่นักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยวในพื้นที่ของท่าน

1.....

2.....

3.....

12. ในชุมชนของท่านมีการผลิตสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวหรือไม่

1.....

2.....

3.....

13. ปัญหาของนักท่องเที่ยวที่ท่านเองประสบคืออะไร

1.....

2.....

3.....

14. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมคือ

1.....

2.....

3.....

แหล่งท่องเที่ยว

15. ท่านเห็นว่าในพื้นที่ของท่านยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาหรือไม่

☐ มี

☐ ไม่มี

16. แหล่งท่องเที่ยวใดที่นักท่องเที่ยวชอบที่มาในพื้นที่ของท่าน

1.....

2.....

3.....

17. ท่านคิดว่าชุมชนและแหล่งทางธรรมชาติของท่านเหมาะแก่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

☐ เหมาะ

☐ ไม่เหมาะ

เพราะว่า.....

.....

18. ให้นิยามเสนอชื่อแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่ของท่านที่เหมาะสมต่อการนำสู่การพัฒนา

1.....

2.....

3.....

19. ในพื้นที่ของท่านเหมาะแก่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดให้ท่านใส่เครื่องหมาย.....ข้างหน้า

☐ ทางธรรมชาติ

☐ เดินป่า, ผจญภัย

☐ เจริญเวศน์

☐ ทางวัฒนธรรม

☐ ศูนย์รวมความบันเทิง

☐ พักผ่อน

อื่นๆ.....

20. ท่านคิดว่าในพื้นที่ของท่านมีปัญหาใดมากที่สุดต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1.....

2.....

3.....

21. ท่านอยากให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของท่านหรือไม่

☐ ต้องการ

☐ ไม่ต้องการ

22. ท่านมีความคิดเห็นอื่นๆที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอน

1.....

2.....

3.....

ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ประวัตินักวิจัย (คนที่ 1)

นายประพันธ์ รักเรียน

เกิดวันที่ 6 เดือน พฤษภาคม ปี 2511 อายุ 38 ปี

อาชีพ พนักงานราชการ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา 4

ประวัติการศึกษา ปริญญาโท (อักษรศาสตรมหาบัณฑิต)

ประวัติการทำงาน เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน เป็นระยะเวลา 5 ปี

สถานที่ติดต่อ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน เลขที่ 36 ถนนปางลือนาคม

ต.จองคำ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน 58000

E-mail p_rakrain@yahoo.com

ประวัตินักวิจัย (คนที่ 2)

นาย วัลลภ ไชยคราม

เกิดวันที่ 22 เดือน กันยายน ปี 2508

อาชีพ นำเที่ยว ตำแหน่ง มัคคุเทศก์อิสระ

อายุ 41 ปี

ประวัติการศึกษา มัธยมศึกษา

ประวัติการทำงาน เป็นมัคคุเทศก์ จำนวน 14 ปี

สถานที่ติดต่อ 081-6024734

Email= wallop_c@hotmail.com

ประวัตินักวิจัย (คนที่ 3)

นางสาว สุพร กอแจ

เกิดวันที่ 1 เดือน มิถุนายน ปี 2520 อายุ 29 ปี

อาชีพ พนักงานสหกรณ์เครดิตยูเนียนมัคคุเทศก์และเพื่อน

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ธุรการ

ประวัติการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6

ประวัติการทำงาน เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนมัคคุเทศก์

และเพื่อน

สถานที่ติดต่อ 087-1876128